

Հրագիր Հայաստանի

Թիի 7

14 (2) Փետրուարի

1857

ԻՄՊԵՐԱԿԱՆ ԹԻՒՆ

ՌԻՅԱՐԴ-Ա. Նոր քաղաքական խնդիր մը. Պառլամենտի խառնուրդը...

ԳԵՂԱՅԻՄ ԶԵՅՆԱՆԱՄԱՆԻ Պատգամաւոր զորաց կառավար...

ԼԵՆԳՆԱ. Նոր քաղաքական խնդիր մը. Երկու պետք...

ԻՌԱՆԻԱ. Ներքին գործերու մասին խնդիր մը. Երկու պետք...

ՕՍԽԵՆԵՆԻՍ ԶԵՅՆԱՆԱՄԱՆԻ Պատգամաւոր զորաց կառավար...

ՊԵՐՍԻԱ. Պատգամաւոր զորաց կառավար խնդիր մը. Երկու պետք...

ՌԵՍԻՍԻԱ. Պատգամաւոր զորաց կառավար խնդիր մը. Երկու պետք...

ԵՐԵՎԱՆ. Պատգամաւոր զորաց կառավար խնդիր մը. Երկու պետք...

ՊԵՐՍԻԱ. Պատգամաւոր զորաց կառավար խնդիր մը. Երկու պետք...

ԱՆՏՐԻՍ

ՎԵՐԱՆԱԾ ԻՄՊԵՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԻՍ ԹԻՒՆ Եւրոպական խառնուրդի խնդիր մը. Երկու պետք...

Եւրոպական խառնուրդի խնդիր մը. Երկու պետք...

ԳԱՂԱՅԻՄ

ԳԱՂԱՅԻՄ ԶԵՅՆԱՆԱՄԱՆԻ Պատգամաւոր զորաց կառավար...

ԳԵՂԱՅԻՄ ԶԵՅՆԱՆԱՄԱՆԻ Պատգամաւոր զորաց կառավար...

ԱՆՏՐԻՍ

ԱՆՏՐԻՍ Եւրոպական խառնուրդի խնդիր մը. Երկու պետք...

ԱՆՏՐԻՍ Եւրոպական խառնուրդի խնդիր մը. Երկու պետք...

պարտաւորաց անսակ ընտանեցուցած էր որ հետը կը
խաղաղան ու ձեռքները կը լցեն եւ ձմեռ ատեն
հետը ճամբորդութիւն կ'ընէին: Անգամ մը որ
սորդը տունը չեղած ատեն՝ գածը շղթայէն կ'ու-
ղտոյր ու կը փութի: Բայց երբոր երեք օրէն եւ
տեւ որսորդը կը գառնայ ու գած գողցն փա-
խաւոր կ'իյնանայ՝ մերձաւոր բլուր մը կ'երէ եւ
բարձր ձայնիւ հրահրէ ստորակաւ անունը կու-
տայ: Եւ իրօք ալ գածը տիրոջը ձայնը հետեւէն
ստածին պէս՝ հըս շան մը պէս քոխ կու գայ
ու ձեռաւորները կը լինէ:

Երբեք շատ արտաքին կարգի եւ որչափ որ
գիտէնք մի միայն օրինակ մըն է որ քաղ մը շան
պէս անյողգողը եւ յարաւանող հովու մը մար-
դուն վրայ ունենայ: Ասանկ գառաւորս պատա-
հելու դէպքիս պատճառն ան կրնայ բլուր որ շան
տեսակին վերաբերող անատունները ընտանեցու-
նելու կատարելու ծանօթութիւն չունեն: Քիւ-
միէն ստորագրած դէպքէն յայտնի կ'երեւայ որ
ստոր պատճառը միայն ասի է: Վերը պատմուած
գայլը ձագ բոնուած էր, մարդկան մէջ կը թաւած
եւ ասանկին մասնաւորէ մը փայտած եւ հոգա-
ցուած էր եւ ինչո՞ւ չէր տրուէր որ կերակրող կու-
րտութիւն թաշուրթ ընտանի գաղանթներ
գրգռուէ, եւ ամենէն ինչ կերակուէր եւ ինչ բծեր
կ'ընդունէր: Աս տեսակ փորձը շատ քիչ անգամ
կրնայ փորձուիլ, մանաւանդ Լաւրոպայի մէջ, ուր
որ շատ քարերի ի վեր հագում ու մարմնով եւ
տեւէ ինկած են դայլերը ջնջելու:

Լաւրոպայի շները կ'երեւայ որ ընտանեցած
գայլ բլլան. բայց իրենց ընտանութեան ժամա-
նակը չկրնար դիտարկել: Ի վերայ այդ ամենայնի
ասորք գայլերուն բնական ինչնամի համարուած
են, ու քաղ մը անսնկեալն պէս զարհուրելի կ'ու-
նան, ինչպէս եւ մարմնի կողմանէ շատ փայլ
կամ ամենեւեմ տարբերութիւն մը վրանին շնչու-
րուիլ, այնպէս որ Եւրոպի նաւապետն ասոնցմէ աս-
տիկերը մէկէն տեսնելով չէր կրցեր որոշել ու
գոյլ կարծելով ոպանելի կ'ուզէր, բայց փախչաւ
որ շուն մը կը սպաննէ ու տեղացի մեծ կորուստ
մը կը պատճառէ: Դայլն նաւապետը կ'ըսէ ինչ ու-
րիշ անգամ ան տեղացի գայլերէն շատ բան
բաշխեցին, որովհետեւ մինչեւ նաւուն քովերը
կու գային որ ասելու բան գտնէ, ու այնպէս
անսովի էին որ հիւզէ մը բով կ'ընայ Լաւրոպայի
շան վրայ յարձակեցան ու կ'ըսէին, ինչպէս եւ
մարդիկներէն շատ հետո չէին իւր գայլերը
շուն կը յարձակէին, ստոր շատ օրինակ կայ:
Դայլն իսկ Բերքի նաւապետն աս բանիս տեղանաւս
կըտէ: Դարձեալ Լաւրոպայի շան մը, որն որ իր
նաւասաններէն մէկուն կը վերաբերէր, նաւէն
քիչ մը հեռու տառջներու վրայ թափառող ու
տունացող գայլերէ խողէ հրապարակեցաւ, ու քիչ
մնաց որ անոնցմէ պիտի սպաննուէր ինչ որ նաւուն
մարդիկները վրայ չհասնէին ու չաղաւէին: Էիւ-
սիային Եւրոպի մէջ ատեն մը գայլերը սաստիկ
շտաղած էին ու մարդկան եւ հատկապէս պիտի
միտա չէին ընել որչափ շներուն: Եւ գերազանց
գրեթէ ամեն շները ջարդած էին: Եւ մենք ասոյ
գայլը բարեկամութիւն ու շան հետ խաղալ կը
ձեռապահէր շտաղածութեան ձայնի հանդիմ, որ-
պիսի տեղի գիւղին շներ բռնէ, ասով խեղճ
շունը աս երեւոյթ բարեկամութեան խորուհով
գայլուն կը մտնուէր որ հետը խաղայ, բայց գա-
լանն անգող շան վրայ կը յարձակէր ու կը
խողէր:

Բայց գայլերուն վրայ դարձածական բան մը
կայ նւ միայն իրենց մարմն է, ուսկից ասէի՝ տաք-
ցնող եւ հաստատուն մուշակ կը շնորհի եւ
յիւղէն եւ ուտիճէն շտաղակներ: Միտն անանկ
զարչահա եւ անհամ է որ ամեն կենդանիները
կը գողցն, միայն գայլն ուրիշ գայլու միտ կ'ու-
տէ: Լաւրոպի զարչահա շանը մը կը բուրէ, եւ
որովհետեւ իր անյաղութիւնը կ'ապացնելու միայն
կը նայի՝ ստոր համար ասանց պնտպանութեան
ինչ որ կը գտնէ կ'ուտէ, հատած միտ ու ձուկ,

սակը, մող, կէս մը շաղաւած եւ կրով ծածկուած
կաշիներ կը կլեն եւ աս դաւաճախ համար շա-
րունակ կը փսխէ, եւ վերջապէս մէկ խաղով
զոռցելու համար անյողջուկ անտանելի անտուն
մըն է, շարաւորը եւ միանգամայն ասոյն նայե-
լու անք, զարհուրելի ձայն եւ զարչահա հոս
ուտի, բարբն անողջութիւն եւ բնական կարծես
թէ արտաբանած է, ուրիշ կենդանայ արհաւիրք
եւ միտապարձ քանի որ կենդանի է եւ մեռնելէն
եւտեւ բողբոջին անոգուս եւ անշահ:

ՊՈԼՍՈՒ ԿԵՐՈՎ ԼՈՒՐՈՒՊԱՅԻՆԵՐ

Շատ լուրջներու մէջ կարգացին. անշուշտ աս
կաշին պատմութիւնն ալ ասելի քիչ շահագրգիռ
աւելում պիտի չկարգացուի. բայց անկէ յառաջ
նայն լուսաւորութիւնը հաստատուին Մարշէ ա-
նունը, նոյնպէս ճառագայտի շատ հաստատու-
թեանց պողպատի կամ անոգիական անուամբ
հետեւ մեզի մէկ երկու խորհրդածութիւնները
եւ ինչո՞ւ ասիկ կու տայ: Լաւրոպայի ամեն գիւտերը
Լաւրոպայի շան հետ ու աստածական ոգոյն հետ
պիտիւնու: Վրայ հեծած յառաջ երկուտու եւ աս-
րածուելու ամեն տեղութեանց եւ ազգաց պատ-
մութեան եւ քաղաքակրթութեան հետ համըն-
թեանով՝ տեսակ մը զիտմանութիւն կամ ծանրա-
ւայններ կը ձեռապահեն՝ որոնք կրթաւորի կրնան
կուտել: Միայն Լաւրոպայի զանազան տեղութեանց
մէջ գիւտերուն յառաջանումն միտ գնելով՝
կրնանք անոնց կրթութեան տարիները որոշել:
Գիւտերուն ծնանկէն ու կոհակաւ յառաջ
երթալէն յայտնի կ'ըլլայ որ գիւտի մը համար
միայն հոնմայր բաւական չէ՝ հազա բաղմանաւորի
տրամադրութիւններու կամ պատրաստութիւնն-
ուն ալ կարոտ է, որպէս զի նոյնը ընդունուի ու
գործողութիւնը ճիշդագոյն լինան պակասութեան
շատ հեշ գիւտերը տեղ մը բանի գիւտ մը կը
ստանան, որով եւ արմատ չեն ձգել: Եւ շատ
հեշ արմատ ալ ձգելու բլլան՝ այնպիսի բարձր
ճիւղերու վրայ պատգնելու ամեն որոնք միայն աս-
տիկարհիկ ինչնայ կը կրնան բլլայ: Եւ բարձր
չէր իմաստ որ ճառագայտի մէջ Լաւրոպայի, Լե-
րիկաթութիւնը եւ նոյնպէս ուրիշ օդաւոր հաս-
տատութիւնները գրուելու ատեն տարբերութեան
նոյն մուտք գտնելուն համար ճառագայտի կը-
թաւոր չեն բարձրացներ. բայց ուր կրնայ ու-
րանալ որ բնիկներու տրգիւնքը կրթաւոր շատ
աւելի կը բարձրացնէ եւ ցուցակ որոշ ու հաս-
տատուն կէտ մը կը ցուցնէ. որով եւ իր պատ-
մութիւնը լուսաւոր ու պարծաւ կէտեր կ'ունի:
նայ: Եւ Լաւրոպայի շատ տեղութեանց մէջ գիւտերը
ստորով մտած բայց բնիկով յառաջացած են,
որն որ ասելի բնական ընկալը մըն է եղած յա-
տադրութեան ինչ չին եւ ինչ նոր ազգաց
մէջ: Եւ ասի ճառագայտի ընկերութիւնը կը գաւառ-
բանները մերժէ: Բայց բանը գիտութիւնը սեղ-
հանման վրայ է: Եւ մենք մարդ ուրախութեամբ
կը տեսնէ որ ճառագայտի աստի ինչպէս մեծ փայլի
կը տանի, Լաւրոպայի մեծ քաղաքներուն գոյրոյ-
նութեան մէջ ճառիկ ու իր հպատակ ազգիւր եւ-
թաւոր յաճախելու վրայ են. զայրոյնք կը շատնան
ու կ'աշխատան. մտերմ հպատակ ազգիւրէն զի-
նուորական, ծովական ու հանձնարարական գրու-
թեաներու մէջ անուանելու երկասարկաց որոշու-
մը մեծ ազդեցութիւն կրնայ ունենայ: Զայտնի է

նուեւ որ ճառագայտի շատ գիւտերու տեղ եղած
է կամ ինքիւնն եւ կամ հպատակ ազգաց ձե-
նօք: Շատ աստատուն տեղեր որոնք երբեմն միայն
ընդամոցներու մէջ կը տեսնուէին՝ հիմա մը
պարտեցներուն ու դաշտերուն ընկել ու յարաւան
կարգերն եղած են: Բայց շատ անկեր դեռ մշա-
կութեան յաջը չեն տեսնու. կրնան մեծեղ ու
նոյնիլ բայց ընդիմադրաւոր յաջող յախնիքի պէս:
Որովհետեւ մեր ձայնը միայն մեր ազգացն ու
կանչը կրնայ հասնիլ կը յարգուենք զիւրեր որ
տեղութեան շահին տեսնի մատուցելու բլլան. ինչպէս
որ իրենց շահը անուանեալ շահն է, նոյնպէս
ալ տեղութեան շահը իրենցն է: Զման գիւտե-
րուն մուտք ասին ու մտածներուն հաստատու-
թիւն տալը մեր մտադրութեան երկու բնականներ
պիտի բլլան: Քաղաքներ կը լուսաւորենք կը բ-
նելու տեղ քաղաքներ կը լուսաւորեն կը բնելու
տարիւրած բլլալու ատեն՝ մեր միտութիւնը եւ
թաղերէն զատ նոյնը փառաւոր ալ բաւական
բլլալ զգանիւն կը հաստատեն: Այսպէս է նաեւ
ունենց Լաւրոպայի գոր բնիլ, որոնք անգ մը
բլլա տեսնելով՝ իրենք զիւրեր լուսաց մէջ կը կար-
ծեն. կան մարմններ՝ որ բլլալ ընդունելով կը
լուսաւորեն, կան ուր որ ցուցնելով կամ փոք-
տելով լուսաւոր կ'ընեն եւ կան ալ որ ոչ կ'ըն-
դունեն ոչ ալ կը ցուցնեն: Կ'ուզեմք իմանալ
Լաւրոպայի լուսաց ազգիւրը, ահա Գիւտութիւն ու
Ընկերութիւն, որոնց մէկը մասն ազգաւորութեան
ու մեկը քաղաքի ազգաւորութեան արգելքները
կը վերցնէ, մէկը գործողութեան մէջ կը ուր-
մանուի ու մեկը սիրայ մէջ, սիրայ տեղութեան
ու սիրայ ազգին, որոնցմէ գուտ անձնաւորութիւնը
անրածանելի է: Եւ աս ամեն մարդ համարուած է
եւ գիտէ որ պարտաւոր օրս աս երկուքը անանկ
անյողթեմի գաղանակներ կամ միջանակներ են
որոնք հաստատ են ան կէտին կամ յենարանին
զորն որ Եւրոպիէն կ'ուզէր երկրէս դուրս ու-
նենալ որպէս զի իր ընտելութիւնը փեր փայ
շարժէ ու նմարաւոր կընէ: Բայց ինչպէս որ աս
բնաբանն տեսական գործողական հետ չէր
կրնար միանայ, ասանկ ալ հոս շատ հեշ տեսա-
կանը գործողական հետ միացնելու անկարելի կը-
նեն այնպիսի պարագաներ՝ որոնք երբեք ժամա-
նակին ժանեայր տակ անիւղելի չեն համարուած:
Մենք հոս որպէս զի տեսական լաւընդներուն
մեզ ինկած գործողական մասին մէջ պակաս չը-
լանք՝ կը գտնուիր մեր աստաւորած պաշտանին

Ը Ո Ւ Պ

Կարգաւորութիւն տեղանքներ:

- 1. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 2. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 3. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 4. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 5. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 6. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 7. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 8. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 9. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 10. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 11. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 12. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 13. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 14. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 15. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 16. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 17. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 18. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 19. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 20. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 21. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 22. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 23. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 24. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 25. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 26. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 27. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 28. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 29. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 30. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 31. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 32. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 33. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 34. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 35. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 36. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 37. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 38. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 39. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 40. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 41. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 42. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 43. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 44. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 45. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 46. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 47. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 48. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 49. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 50. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 51. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 52. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 53. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 54. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 55. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 56. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 57. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 58. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 59. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 60. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 61. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 62. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 63. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 64. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 65. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 66. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 67. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 68. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 69. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 70. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 71. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 72. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 73. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 74. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 75. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 76. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 77. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 78. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 79. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 80. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 81. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 82. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 83. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 84. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 85. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 86. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 87. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 88. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 89. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 90. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 91. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 92. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 93. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 94. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 95. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 96. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 97. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 98. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 99. Կարգաւորութիւն տեղանքներ
- 100. Կարգաւորութիւն տեղանքներ

ՎԵՆՆԱՅԻ ԳՐԱՄԱԾՈՒՄԻԹԵԱՆ ԸՆԹԱՅԸ

ՓԵՏՈՒՄԻ 1857 7 (26)		9 (28)	10 (29)	11 (30)	12 (31)	13 (1)	2 ամիս	տեսաւ	նորմ
Եւրոպայի 100 հազար	87 1/2	87 1/2	87 1/2	87 1/2	87 1/2	87 1/2	2 1/2	100	100
Եւրոպայի 100 քաղաքներ	103	103	103	103	103	103	3	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	103	103	103	103	103	103	3	100	100
Եւրոպայի 1 քաղաք	10.13	10.10	10.10	10.11	10.11	10.11	3	100	100
Համարներ 100 մարդ	77 1/2	77 1/2	77 1/2	77 1/2	77 1/2	77 1/2	2	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	122	121 1/2	122	122	122	122	2	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	104 1/2	104	104	104	104	104	2	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	122 1/2	122	122 1/2	122 1/2	122 1/2	122 1/2	2	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	104 1/2	104 1/2	104 1/2	104 1/2	104 1/2	104 1/2	2	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	265 1/2	265 1/2	265	266	266	266	26	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	8 1/2	8	8 1/2	8 1/2	8 1/2	8 1/2	21	100	100
Եւրոպայի 300 քաղաքներ	5	5 1/2	5 1/2	5 1/2	5 1/2	5 1/2	31	100	100